

Mateřská škola, Chrudim 3, U Stadionu 755

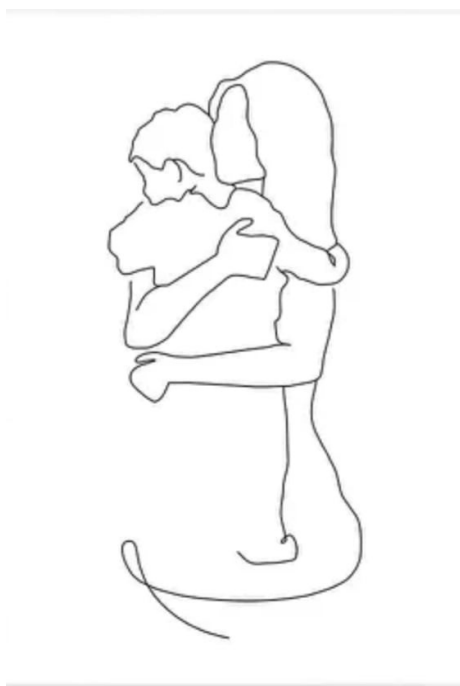

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

2021 - 2026

(platný od 1.9. 2021)

„Být spolu“

Motto : „Každodenní ranní objetí na cestu může dítě ochránit před pocití nejistoty a obnovit v něm vědomí bezpečí.“

(Ross Campbell,Gary Chapman)

Vypracovala Helena Marunová, DiS
ve spolupráci s kolektivem MŠ
(projednáno na poradě 26.8.2021)

Identifikační údaje o škole

Název předškolního zařízení:	Mateřská škola, Chrudim 3, U Stadionu 755
Identifikátor zařízení:	600090116
Adresa:	U Stadionu 755 53703 Chrudim 3
Telefon MŠ:	731 035 558
Kapacita MŠ:	146 dětí
IČO	750 15 382
IZO:	107582619
Právní forma:	právní subjekt
Zřizovatel:	Město Chrudim
Adresa zřizovatele:	Resselovo náměstí 77 53701 Chrudim
Provoz mateřské školy:	6,30 – 16,30 h
Typ školy:	MŠ s celodenním provozem
Ředitelka :	Helena Marunová, DiS
Zpracovatel ŠVP :	kolektiv pedagogů MŠ

Charakteristika školy

Naše mateřská škola je nově zrekonstruovaná budova - pavilónového typu v sídlištní zástavbě.

Je však v pěkném prostředí uprostřed vzrostlé zeleně, uprostřed sídliště. Je vybavena herními prvky pro všechny věkové skupiny dětí.

Vyučují zde zkušené pedagogové i externí sportovní pedagogové, kteří přihlížejí k osobnosti každého dítěte individuálně a úspěšně napomáhají akceleraci jeho rozvoje myšlení, vnímání, jazykových, sociálních dovedností, motoriky, múzických vloh a celkového přehledu.

Školku mohou navštěvovat děti ve věku od 3 do 6 let, při odkladu školní docházky do 7 let, v pěti heterogenních odděleních (v jednom oddělení jsou pouze děti 3-4 leté.)

Oddělení jsou pojmenována: Skřivánci, Pohádky, Pastelky, Rybičky, Kuřátka a Králíci.

Naší snahou je, aby zde byly spokojené děti, ale i rodiče a všechny pracovnice školy. Učíme je poznávat vlastní hodnotu, podporujeme v nich zdravé sebevědomí, důvěru ve vlastní síly a schopnosti. Snažíme se, aby mateřská škola byla místem příjemných zážitků, poznatků a pohody. Chceme přispět k rozvoji zdravého životního stylu, protože víme, že zdraví je výsledkem pohody duševní, tělesné a sociální.

Každé dítě má právo být jiné, má právo rozvíjet se a učit v rozsahu svých potřeb, má právo postupovat svým tempem, ale má právo získat maximum toho, co získat může. Každé dítě má právo učit se na základě prožitku a zkušeností, na základě vlastní aktivity.

A především každé dítě má právo na bezpodmínečnou lásku a sebelásku!

Výuka probíhá hravou formou obohacenou sezónními sportovními a kulturními aktivitami, jako jsou např.: plavání, bruslení, návštěvy divadel, kulturních, sportovních pořadů. Zážitkové vyžití, flexibilní, empatické a vřídlné klima zajišťuje dětem radostně strávený čas v kolektivu kamarádů a rodičům spokojenost a potřebný klid na jejich vlastní pracovní aktivity.

Na každém oddělení je zpracován Třídní vzdělávací plán, který konkretizuje činnosti na daném oddělení.

Škola spolupracuje se spoustou institucí, především to jsou :

Město Chrudim, Pedagogicko-psychologická poradna, Klinický logoped, Městská policie, Zdravé město Chrudim, DDM Chrudim, Chrudimská Beseda, Amalthea Chrudim, Základní škola U Stadionu, MFK Chrudim, Plavecký bazén, Zimní stadion, Besta, Kroužky Východních Čech, Ski Fanatic Hlinsko.

Škola je zapojena do projektů Se Sokolem do života, Skutečně zdravá škola, Operační program Potravinové a materiálové pomoci, Více stromů pro naše město.

PODMÍNKY A ORGANIZACE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Materiální podmínky

Mateřská škola má dostačující prostory pro pobyt dětí. Nábytek je nyní postupně vyměňován, odpovídá počtu dětí. Je zdravotně nezávadný, bezpečný a působí esteticky.

Vybavení hračkami, pomůckami a materiály odpovídá počtu dětí i jejich věku a je průběžně doplňováno.

Hračky a všechny pomůcky jsou uloženy tak, aby k nim měly děti volný přístup a mohly je využívat i mimo řízené aktivity. Děti jsou seznámeny s tím, jak je ukládat, jsou stanovena pravidla pro jejich využívání.

Děti mají možnost využívat hracích koutků na odděleních, kde mohou tvořit a zaměstnávat se podle svých zájmů (domácnost, dílna, výtvarný, hudební, divadlo a dramatika, čtenářská a matematická pregramotnost, pokusy a objevy)

Prostředí v hernách a v šatně je esteticky vyzdobené. Na výzdobě se podílejí děti svými výtvary. Využíváme dětské práce i k výzdobě venkovních prostor a plotu zahrady, kam má přístup i širší veřejnost, nejen rodiče.

Všechny vnitřní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy. Je zajištěn správný úklid, teplota.

V prostorách školy nejsou žádné alergizující rostliny.

Budova mateřské školy je uprostřed velké zahrady, která je neustále rekonstruována a dochází k výměnám a doplnění herních prvků. Nově jsme nainstalovali herní prvky pro rozvoj tělesné kondice a sportovního využití dětí.

Zahrada je dobře zastíněná vzrostlými stromy, které poskytují v letních měsících dostatek stínu. Jsou zde 2 mlhoviště, která slouží v letních měsících k osvěžení.

Protože je mateřská škola umístěná uprostřed sídliště, kde nevede žádná komunikace a kolem zahrady je vysázen živý plot, je zahrada bezprašná a bezhlučná. Do zahrady přenášíme činnosti, které nemůžeme podnikat ve třídách. Venkovní prostředí nás spojuje s přírodou, která obohacuje všechny oblasti vývoje dítěte. Zde můžeme rozvinout, co jsme se naučili ve třídě a procítit to.

Životospráva

Správná výživa má mimořádný význam v dětském věku, v období nejintenzivnějších změn organismu a růstu. Ovlivňuje nejen tělesný růst, ale podporuje i duševní vývoj. Působí preventivně proti chorobám, podporuje odolnost organismu.

Pro dětský organismus je nebezpečím nejen nedostatek, ale i nadměrný příjem energie. Děti proto dostávají stravu pestrou, vyváženou a plnohodnotnou. Obsahuje hodně ovoce a zeleniny, která je podávána hlavně v syrovém stavu a to každý den. Dále jsou to nízkotučné výrobky, libové maso, ryby, luštěniny a mléčné výrobky. Postupně budeme děti přivýkat na zeleninové a ovocné saláty, na které z domova nejsou zvyklé. Strava odpovídá předpisům, je dodržovaná vhodná skladba jídelníčků, také na dodržování správné technologie přípravy je dbáno.

Děti mají ke stravování vytvořeny dobré podmínky. Prostředí je klidné, estetické, děti mají dostatek času ke stolování, mají možnost samy si určit množství jídla. Pokrmy mají děti vždy přiměřeně teplé, esteticky servírované. Správná teplota pokrmů je udržována v termo nádobách, protože jídlo se na oddělení dováží z hospodářské budovy. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Je zajištěn pitný režim, děti mají volný přístup k tekutinám a to i na zahradě.

V kuchyni se používá nerezové nádoby, také talíře a ostatní nádoby odpovídá hygienickým a estetickým požadavkům. U hlavního jídla mají všechny děti k dispozici příbory. Starší používají celý příbor, mladší děti mají možnost výběru.

Děti mají pravidelný denní rytmus. Ten je však natolik pružný, že umožňuje reagovat na aktuální neplánované události v mateřské škole.

Jsou každodenně dostatečně dlouho venku. Podle kvality ovzduší jsou přizpůsobovány činnosti. Děti mají dostatek volného pohybu a to nejen při pobytu venku, ale i ve třídách.

Během dne jsou respektovány věkové a individuální potřeby aktivity, spánku

a odpočinku. Pro starší děti je možné připravit program, který umožňuje minimální pobyt na lehátku a pak se věnovat různým aktivitám.

Nabízíme aktivity :

- sportovních hry
- veselé písání s flétničkou
- zpěv a tanec v souboru Písnička
- angličtina
- pracovní činnosti a keramika

Psychosociální podmínky

Pro naši mateřskou školu je nezbytné, abychom zde vytvořili pozitivní sociální prostředí, které přispívá ke spokojenosti a zlepšuje výkon všech.

Všichni se k sobě navzájem budeme chovat s úctou, spolupracovat jako partneři bez ohledu na svoje postavení. Všichni dostanou příležitost k vlastní iniciativě.

Kvalita vztahů závisí na kompetenci osob v mateřské škole. Jedná se o všechny vztahy uvnitř. Jsou to vztahy mezi dětmi, mezi učitelkami a dětmi, mezi učitelkami, mezi ředitelkou a učitelkami, mezi nepedagogickými pracovníci a učitelkami, mezi mateřskou školou a rodiči, mateřskou školou a základní školou a dalšími partnery.

Dobrému vztahu mezi dětmi napomáhá věkově smíšená skupina dětí. Přestože je zapsáno hodně malých dětí, budeme se snažit zachovat smíšené třídy.

Všichni dospělí půjdou dětem svým chováním příkladem.

Nikdo nebude děti zesměšňovat. K důležitým socializačním prvkům patří ocenění. Za správné chování však nebudeme slibovat odměnu.

Děti se v prostředí mateřské školy musí cítit bezpečně, jistě a spokojeně.

Nově příchozím dětem umožníme postupně si na prostředí mateřské školy zvykat, je jim umožněn individuální adaptační režim.

Učitelky respektují vývojové i individuální potřeby dětí.

S dětmi jednájí klidně, citlivě, navozují situace klidu a pohody. Děti nejsou neúměrně zatěžovány, nejsou k žádným činnostem nuceny, nejsou neurotizovány spěchem.

Všechny mají rovnocenné postavení, nikdo není zvýhodňován nebo neznevýhodňován. Projevy nerovnosti a podceňování jsou nepřipustné.

Osobní svoboda a volnost dětí je vyvážená mírou omezení, která vyplývá z nutnosti dodržovat pravidla a normy v mateřské škole.

Učitelky se snaží o nenásilnou komunikaci s dětmi, navozují vzájemný vztah důvěry, počítají s aktivní spoluúčastí dětí, se samostatným rozhodováním dítěte. Převažuje pozitivní hodnocení, učíme děti nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si.

Děti dostávají jasné a srozumitelné pokyny. Dětský kolektiv je pro ně radostným společenstvím vrstevníků, kde jsou děti rády,

Učitelky ovlivňují vztahy mezi dětmi tak, aby předcházely šikaně.

Organizační zajištění chodu mateřské školy

Každý rok je vypsán zápis dětí do Mateřské školy. Tato informace je na web stránkách MŠ a na sociálních sítích. Rodiče informujeme i informačními plakáty v okolí školy. Kritéria pro přijímání dětí jsou upravována každý rok, ale z pravidla jsou hlavními kritérii věk a bydliště dítěte.

Nejsou překračovány počty dětí na třídě. Děti jsou rozděleny co nejrovnoměrněji z hlediska zastoupení jednotlivých věkových skupin. Pokud to složení dětí dovolí, jsou rovnoměrně rozděleny i podle pohlaví. Respektujeme i přání rodičů, volba učitelky nebo sourozenecké vztahy. Využíváme smíšených tříd pro dobrý průběh adaptace nových dětí. Budeme využívat i nadále organizování menších skupin nejstarších dětí k určitým aktivitám a náročnějším činnostem v době překrývání učitelek nebo v době odpočinku, kdy nejmladší děti většinou spí. Budeme využívat přítomnosti rodičů při výchovně vzdělávací činnosti, při zajišťování akcí pro děti.

Vytváříme prostor pro kooperaci mezi dětmi, starší vedeme k pomoci mladším dětem. Budeme akceptovat, že děti jsou si navzájem nejpřirozenějšími učiteli, že se od sebe učí a předávají si zkušenosti.

Pro děti je zajištěn pravidelný denní režim, který je však natolik pružný, že umožňuje reagovat na individuální

možnost dětí, na jejich aktuální potřeby nebo na aktuálně změněné podmínky.

Děti mají dostatek volného pohybu nejen při pobytu venku, ale i v prostorách mateřské školy, pokud to neohrožuje jejich bezpečnost. Děti jsou každý den dostatečně dlouhou dobu venku. Všechny činnosti dětí probíhají podle jejich možností, nediferencujeme děti jenom podle věku.

Při vstupu do mateřské školy je po dohodě s rodiči uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Umožňujeme dětem, aby si vzaly z domova oblíbenou hračku a měly jí podle potřeby u sebe. Dítě je učitelce osobně předáváno rodičem.

Rodiče jsou seznámeni s učitelkami, personálem, prostorami školy, řádem školy, uspořádáním dne a stravovacími zvyklostmi. Dítě je učitelkami vítáno vlídně, učitelky nabízejí vstřícnou a trpělivou pomoc dítěti při všech činnostech a situacích, které nezvládá. Navozují kladný citový vztah mezi sebou a dítětem. Děti jsou akceptovány takové, jaké jsou- klademe důraz na bezpodmínečnou lásku.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, děti mají dostatek prostoru pro spontánní hru a mají dostatek času, aby ji mohly dokončit, nebo v ní později pokračovat. Učitelky budou dětem nabízet přiměřené množství zájmových aktivit

Jsou vytvořeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Děti se mohou účastnit společných činností v malých i větších skupinách podle vlastních potřeb. Vybavení odpovídá počtu dětí a tomu, že jsou na odděleních smíšené skupiny dětí. Všechny hračky a pomůcky jsou uloženy na dostupných místech, takže si je děti mohou vybírat podle vlastního zájmu a potřeb kdykoliv.

Veškeré činnosti budeme organizovat tak, aby děti podněcovaly k experimentování, vlastní aktivitě, aby mohly pracovat vlastním tempem, které jim vyhovuje. Jsou vytvořena smysluplná a dětem srozumitelná pravidla, která slouží k dobrému soužití ve skupině.

Je dbáno také na soukromí dětí a to i při osobní hygieně. Pokud to děti potřebují, mají možnost kdykoliv relaxovat a to způsobem, který si samy vyberou.

Učitelky se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.

Děti nacházejí v mateřské škole potřebné zázemí, klid a bezpečí.

Spací aktivity jsou podle možností upraveny podle individuálních potřeb dětí.

Je dbáno i na to, že výkon dětí v průběhu dne kolísá a jsou tomu přizpůsobeny činnosti dětí. Střídají se náročnější aktivity s odpočinkem. Je dodržován interval mezi jídly. Je zajištěno uspokojování fyziologických potřeb dětí (jídlo, pití, WC). Přejechy mezi činnostmi jsou plynulé, odstraňujeme dobu čekání a prostojů ve prospěch hry a pobytu venku.

Na odděleních vytváříme pro děti centra aktivit. Ty děti stimulují ke hře a tvořivým činnostem. Děti zde samostatně komunikují, řeší problémy, rozhodují se, procvičují vyjadřovací schopnosti. Protože pro mladší děti je těžké pracovat samostatně, budeme se snažit motivovat starší děti, aby mladším pomáhaly.

Místo společného setkávání a pro volný pohyb

Nachází se uprostřed třídy, je využíváno pro komunikaci v kroužku, pro pohybové hry, pro cvičení s hudbou, s lehkým náčiním. Pro cvičení na nářadí, pro zdolávání různých překážek.

Vybavení: lavička, žíněnka, trenažéry, rotoped, běžící pás

Kostky, doprava, konstruktivní a manipulační hry

Zde si děti procvičují jemnou a hrubou motoriku, rozvíjí představivost a fantazii, sebevyjádření, tvořivost a myšlení. Rozvíjí se zde také ochota domluvit se a spolupracovat

Vybavení: molitanová stavebnice, Otčenášková stavebnice, kostky, dopravní značky, auta, hospodářství, ZOO

Domácnost, kadeřnictví, lékař, obchod

Děti se zde učí správnému stolování, šetrnému zacházení s nádobím a ostatními pomůckami, udržování pořádku, spolupráci.

Děti si hrají a napodobují dospělé. Zároveň se učí kulturním a společenským návykům.

Vybavení: kuchyňka, nádobí, kočárky, vysavač, pračka, žehlička, mixer, mikrovlnná trouba, oblečení k motivacím, kadeřník, lékařský kufřík

Čtenářská a matematická pregramotnost

Zde se děti seznamují s knížkami, s písmenky a s čísly. Učí se správně zacházet s knihou, orientovat se v ní. Děti se učí chápat obrázky, vnímají mluvenou i psanou podobu písma, seznamují se se základní číselnou řadou 1-10.

Vybavení: knihy, leporela, encyklopedie, počítač, doplňkové hry.

Tvořivé a manipulační centrum

Sousedí s odpočinkovým centrem. Je v klidnější části třídy. Děti zde potřebují stůl a židle. Centrum je zaměřeno na rozvoj jemné motoriky, fantazie, trpělivosti, vůle pro dokončení díla. Zde mohou děti vystřihovat lepit, obkreslovat a opisovat různé tvary a písmenka. Učí se zde barvám, geometrickým tvarům poznávání

číslic, početním představám jazykovým a sociálním dovednostem. Mohou zde tvořit z přírodnin, modelovat i malovat.

Vybavení: pastelky, barvy, štětce, ubrus na malování, nůžky, lepidla, modelína, křídly, vystřihovánky, skládačky, přírodniny, papíry různých barev a velikostí, korálky, šicí hra, omalovánky.

Personální zajištění

Předepsanou kvalifikaci mají všechny učitelky. Celý pedagogický sbor pracuje na základě vymezených pravidel a pracuje jako tým.

Všechny plní určenou míru výchovně vzdělávací práce. Plní práce související s výchovně vzdělávacím procesem. Účastní se porad svolaných vedoucími pracovníky školy, plní příkazy ředitelky nebo její zástupkyně. Sledují přehled úkolů daných vedením školy (nástenka u ředitelny). Všechny učitelky mají vymezené kompetence, za jejichž plnění odpovídají.

Jsou přítomné v MŠ v době stanovené pro schůzky s rodiči, v době mimoškolní práce s dětmi. Vykonávají nad dětmi dozor podle pokynů ředitelky při akcích organizovaných školou. Dbají, aby jejich vystupování a jednání před dětmi, rodiči a širší veřejností bylo v souladu s pravidly slušnosti a občanského soužití a výchovným působením školy.

Všechny učitelky zpracovávají třídní vzdělávací program, jsou spoluodpovědné za školní vzdělávací program.

Samostatně plánují a provádějí výchovně vzdělávací činnost, hledají vhodné prostředky a metody pro individuální a skupinovou práci s dětmi. Samostatně provádějí výchovně vzdělávací činnosti, směřují cílevědomě k rozvoji dětí, rozšiřují jejich dovednosti, schopnosti, poznatky a postoje. Utvrzují děti v tom, že mohou svým chováním ovlivňovat svoje okolí, učí je důvěřovat ve svoje schopnosti, podporují jejich sebedůvěru- sebeláska.

Pravidelně sledují a provádějí kontrolu své práce, posuzují účinnost vzdělávacího programu, hodnotí pokroky dětí při jejich učení a rozvoji. Výsledky hodnocení uplatňují v procesu plánování.

Při plánování berou v úvahu názory a přání spolupracovníků, rodičů, nadřízených orgánů, obce.

Pracují s dětmi tak, aby měly možnost vytvářet a rozvíjet vzájemné vztahy, aby se cítily ve skupině bezpečně. Dbají, aby se dětem dostalo podpory a pomoci, pokud ji okamžitě anebo i dlouhodobě potřebují. Usilují o vytvoření partnerských vztahů s rodiči. Umožňují rodičům účastnit se na tvorbě plánů, pokud rodiče projeví zájem.

Provádějí osobní přípravu na výchovně vzdělávací práci, přípravu učebních pomůcek a přístrojů, didaktické techniky, přípravu materiálů k výchovně vzdělávací práci.

Vedou předepsanou dokumentaci, soustavnou evidenci o dětech. Usilují o to, aby na základě výchovně vzdělávacího procesu docházelo k soužití lidí různých národností, náboženství a kultur a k respektování odlišností jednotlivých etnických skupin.

Analyzují vlastní vzdělávací potřeby a naplňují je vlastním sebevzděláváním.

V každém školním roce vypracováváme plán vzdělávání, kde si určíme, co je pro naši školu prioritní a co budou učitelky studovat pro svoje potřeby. Pokud to finanční podmínky dovolí, semináře jsou učitelkám hrazeny z ONIV a z projektů OPVVV.

Spolupráce s rodiči

Rodiče chápeme jako své nejdůležitější partnery a na vztazích s nimi nám velmi záleží. Uvědomujeme si, že rodinná výchova je základem, na kterém stavíme. Spolupráce je založena na vzájemném partnerství. Mezi učitelkami a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, respekt a ochota spolupracovat. Podporujeme rodinnou výchovu, pomáháme rodičům v péči o děti, zajišťujeme pomoc v otázkách výchova vzdělávání. Učitelky pravidelně informují rodiče o jejich dětech, o jejich individuálních pokrocích, domlouvají se s rodiči na společném postupu při výchově a vzdělávání.

Učitelky sledují potřeby jednotlivých dětí nebo jejich rodin a snaží se jim maximálně vyhovět a porozumět jim.

Učitelky jednájí s dětmi taktně, ohleduplně a diskrétně. Nezasahují do soukromí rodiny, nedávají informace a rady, které nejsou žádoucí. Chrání soukromí rodin a zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech. Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů a akcí. Projeví-li zájem, mohou spolurozhodovat při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů.

Učitelky využívají každodenního setkávání s rodiči, hovoří s nimi o dítěti. Prohlubují si tak poznatky o něm a dávají tím rodičům najevo zájem a pochopení pro potřeby jejich dítěte. Učitelky mohou umožnit rodičům pobýt se svými dětmi ve třídě, umožní jim tak poznat způsob práce v mateřské škole a ubezpečit se, že o jejich dítěte je dobře postaráno. Účastí při výchovně vzdělávacím procesu rodiče získávají více informací o svém dítěti, vidí, jak se projevuje v kolektivu ostatních dětí.

Akce

Na jednotlivých odděleních jsou plánovány tzv. dílny pro rodiče při příležitosti svátků.

Dále jsou to setkání u příležitosti různých oslav a slavností:

Besídky vánoční, velikonoční, Den matek, ukončení školního roku – slavnostní loučení s budoucími školáky, rej čarodějnic, sportovní odpoledne. (Cyklistický výlet, atletický den-olympiádu, bruslení s rodiči apod.)

Logopedická péče je pod vedením asistentů logopeda (za spolupráce s klinickou logopedkou) vedena průběžně na všech třídách v průběhu dne. Při nutnosti individuální péče je možnost využít logopedickou učebnu (hernu).

V této herně jsou také pořádána tématická setkávání s rodiči a danými specialisty.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření¹. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Vzdělávání dětí nadaných

Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Dítě, které prokazuje známky nadání je podporováno a motivováno k dalšímu rozvoji talentu v případné spolupráci s odborníky.

Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

V případě přijetí dvouletého dítěte je nutné snížit počet dětí na třídě o dva-maximálně o šest dětí. V naší škole se snažíme domluvit s rodiči pozdější nástup dětí – až po dovršení 3. roku dítěte.

Podmínky pro vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Ředitelka mateřské školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Jako podpůrný materiál bude využíváno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání

Řízení mateřské školy

Cílem práce ředitelky je vytvořit takové podmínky, aby zájem na vytváření příznivé pracovní atmosféry, odpovědnosti a dobrých vztahů byl cílem všech. Každý má jasně vymezené za co zodpovídá a jaké má pravomoce.

Pedagogický sbor pracuje jako tým. Je vytvořen informační systém – nástěnka u ředitelny, provozní porady, průběžná vzájemná každodenní komunikace a předávání poznatků a informací.

Všem pracovnícím jsou volně přístupné základní dokumenty, vyhlášky, nařízení a zákony.

Všechny učitelky se spolupodílejí na rozhodování o zásadních otázkách ŠVP, spolupracují na jeho vytvoření.

Ředitelka respektuje jejich názor. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy se opírá o předchozí analýzu, kterou zpracovávají všechny učitelky spolu s ředitelkou.

Ředitelka pravidelně kontroluje plnění plánu a evaluační činnost učitelek, z výsledků kontrol jsou vyvozovány závěry pro další práci.

Všichni mají právo vyjádřit, co se jim nelíbí, ale naopak také umí přijmout kritiku.

Aktualizujeme internetové stránky, průběžně je doplňujeme.

Umožníme vstup rodičům na oddělení, pokud to nenaruší vzdělávání dětí a denní řád. Rodičům jsou volně přístupné dokumenty školy (ŠVP, TVP, Školní řád). Informace jsou zpřístupněny na nástěnkách, na webových stránkách školy a také v informační vitrině. Na nástěnkách jsou také zpřístupněny výsledky činnosti dětí. Všem rodičům jsou poskytovány informace podle jejich potřeb, nově přichozím je umožněno navštěvovat MŠ ještě před nástupem dítěte do MŠ.

Ředitelka úzce spolupracuje se zřizovatelem a ostatními partnery.

Charakteristika vzdělávacího programu

Hlavní cíle ŠVP – filozofie školy

1) Uvědomění si sebe sama jako součást lidského společenství, uvědomění si i důsledků zodpovědného i nezodpovědného chování k přírodě a k ostatním lidem. Uvědomění si sebe jako součást společnosti. Schopnost prožívat vše s ostatními, umět se spolehnout sám na sebe, ale umět přijmout i pomoc ostatních.

2) Vést děti především k sebelásce – k uvědomění si sama sebe, k ocenění a využití svých možností, zdravé sebevědomí, sebehodnocení, sebeuznání a sebepřijetí, umění si vážit své osoby a nenechat se „zlomit“. Vědět, že každý má právo především na bezpodmínečnou lásku od sebe samého i od ostatních.

3) Vytvářet počátky kladného vztahu k hodnotám zdravého životního prostředí a vztahu k přírodě. Vytvářet základy zdravého životního stylu.

- zdravá výživa
- zdravé prostředí
- zdravý pohyb
- duševní pohoda

Dále vytvářet základní hygienické a sociálně kulturní dovednosti a návyky ve vztahu k životnímu prostředí.

4) Učit děti aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný.

Obecné cíle vzdělávání:

1) Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení (předpokladem je podpora tělesného rozvoje a zdraví, spokojenost dítěte, rozvoj řeči a chápání okolního světa, podpora chuti získat nové poznatky, objevovat neznámé, rozvoj poznávacích a kreativních poznatků, umění správné reakce na změny a schopnosti vyrovnat se s nimi)

2) Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost (předpokladem je možnost poznat takové hodnoty jako je individuální svoboda, rovnost všech lidí, solidarita se slabými, péče o druhé a ohled na jiné, možnost přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, rozvoj schopnosti komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích, vedení k sociální soudržnosti, přípravě na život ve společnosti, k porozumění její rozdílnosti)

3) Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí (předpokladem je poznání sebe sama a vlastních zájmů, možnost a potřeb, získání zdravé sebevědomí a sebevědomí, zájem podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině, poznat možnost ovlivnit svou životní situaci, možnost jednat svobodně, ale s odpovědností za své činy)

FORMY A METODY VZDĚLÁVACÍ PRÁCE

Prožitkové učení
Kooperativní učení
Řízené individuální činnosti
Řízené skupinové činnosti
Komunitní kruh
Výukový kruh
Diskusní kruh
Spontánní hra
Kooperativní hry
Experimentace
Psychomotorická cvičení
Výlety
Práce s encyklopediemi
Zpracování přírodních materiálů
Třídění odpadů

Výchovně vzdělávací práce je zpracovaná formou ucelených bloků. Integrované bloky jsou tvořeny tak, aby přispívaly k rozvoji učení dítěte v různých oblastech, aby děti měly možnost získávat potřebné dovednosti, poznávat hodnoty a získávat samostatné postoje. Dále jsou tvořeny tak, aby umožňovaly plnit mnohostranně pestrou nabídku činností intelektových a praktických.

Bloky zahrnují všechny vzdělávací oblasti. Blíže jsou rozpracovány v tématech. Témata vycházejí z přirozených vzdělávacích potřeb dětí, respektují potřebu dětí osvojovat si dovednosti a poznatky v souvislostech, umožňují dětem chápat smysl toho, čemu se učí. Učí děti tomu, co si mohou vyzkoušet a použít následně v budoucím učení a životě. Jsou voleny tak, aby je bylo možno upravovat, aby byly v souladu s dosavadní poznatkovou zkušeností dětí, s jejich aktuálními zájmy a možnostmi a s ohledem na věkové skupiny dětí.

Vzdělávací obsah je inspirován knihou „Jaro, léto, podzim, zima, ve školce je pořád prima“ (Kateřina Konvalinová), kterou je možné k činnostem využít.

Samostatné okruhy a témata

1. Naše školka

Naučit děti vnímat a přijímat prostředí v mateřské škole, seznámit se zaměstnanci mateřské školy, s novými kamarády a s pravidly vzájemného chování. Při respektování individuality dítěte naučit je i respektovat druhé. Přibližovat dítěti prostředí, ve kterém žije. Seznamovat děti se základními bezpečnostními návyky (vůči sobě i ostatním).

Témata : Adámek jde do školky
Kdo tu s námi dneska je
Naše školka
Stavíme školku
Kam co patří
Moje velká rodina, v ní můj život začíná

I. Dítě a jeho tělo :

Cíle:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- smyslové a psychomotorické hry
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- seznamovací a dotekové hry
- sportování, relaxace
- dechová a relaxační cvičení
- jak se chránit před úrazy
- společná hra „Všichni domů“

Výstupy :(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- ✓ mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- ✓ mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- ✓ zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

II. Dítě a jeho psychika :

Cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- psychomotorické hry, prosociální hry
- orientace v MŠ
- konstruktivní a námětové hry, stavění domečků ze stavebnic
- říkadlo – „Co ta očka vidí“

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- ✓ pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- ✓ vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- ✓ vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- ✓ domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- ✓ porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- ✓ formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- ✓ odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- ✓ uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ✓ rozhodovat o svých činnostech
- ✓ ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- ✓ vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- ✓ uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- ✓ přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- ✓ prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- ✓ vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- ✓ respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti
- ✓ zorganizovat hru
- ✓ uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- ✓ prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

- ✓ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- ✓ těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- ✓ zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

III. Dítě a ten druhý :

Cíle:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
- rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat)
- mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- vzájemné poznávání
- hry se jmény – seznamovací – „posílání klubíčka, balónku...“

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- ✓ porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- ✓ přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- ✓ odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- ✓ uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- ✓ chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- ✓ uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- ✓ spolupracovat s ostatními
- ✓ dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- ✓ respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- ✓ vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- ✓ bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- ✓ chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby

požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

IV. Dítě a společnost

Cíle:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- společná pravidla
- Vytváření piktogramů – pravidla ve třídě

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- ✓ pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- ✓ chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- ✓ začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- ✓ porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- ✓ adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- ✓ vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- ✓ utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- ✓ chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- ✓ dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- ✓ uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

V. Dítě a svět

Cíle:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- stavba a kresba domu, kde bydlím
- rozdíl mezi městem a vesnicí
- pojmy malý, velký, blízko, daleko
- Konstruktivní činnosti – Stavíme školku, Můj dům
- Domeček z krep. Papíru – střecha – procvičování jemné motoriky prstů

Očekávané výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- ✓ zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- ✓ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

2. Když stromy ztrácí listí

Seznamování dětí se živou a neživou přírodou, s jednoduchými pracovními činnostmi. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout si. Posilovat a podporovat dětská přátelství a vztahy mezi ostatními (dítě-dítě, dítě-dospělý). Naučit děti myslet i na druhé (nejen na děti, ale i na zvířata ve volné přírodě). Seznamovat děti s našimi kulturními tradicemi. Učit děti různým druhům dorozumívání a vzájemného kontaktu (řeč, gesta, zvuky, písmena, čísla...) sdělování (divadlo, knihy,...).

Témata :
Dešťové kapičky
Počasí je na draka
Vyleť dráčku do obláček
Na poli
Na zahradě
Koulelo se koulelo
Co najdeme v lese
Hříbku, hříbečku
Vlaštovičko leť
O řepě
Zásoby na zimu
Svatý Martin
Strašidel se nebojíme
Ukládání broučků

I. Dítě a jeho tělo :**Cíle:**

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny polohy a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Foukej, foukej..., Hruška na zem padala
- Relaxace – píseň Stromy – Svěrák, Uhlíř

Očekávané výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ zachovávat správné držení těla
- ✓ zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ✓ koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ✓ vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ✓ ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

II. Dítě a jeho psychika :

Cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- hry s peříčky
- práce a hry s přírodním materiálem
- připravování na zimu – pelíšky pro zvířátka, uspávání lesa/zahrádek
- dramatizace pohádky
- Tajemství skřítky stromu

Očekávané výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- ✓ pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- ✓ vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- ✓ vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- ✓ domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- ✓ porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- ✓ formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat

- ✓ učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- ✓ naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- ✓ sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- ✓ popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- ✓ vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- ✓ záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- ✓ poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- ✓ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

III. Dítě a ten druhý

Cíle:

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- pozorování stromů, listů, jehličí – hmatové vjemy

Očekávané výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- ✓ spolupracovat s ostatními

IV. Dítě a společnost

Cíle:

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- vaření jablečného kompotu, sušení křížal
- Uspávání broučků
- Hra Na obchod
- Písňe – Běží myška po strništi, Cupy, dupy, Datel, Cib cib Cibulenka
- Zapouštění tuše do klovatiny – papírový drak

Očekávané výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ✓ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

V. Dítě a svět

Cíle:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také

- poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- básně a písně s podzimním motivem, zvířaty
- druhy ptáků, stěhování ptactva na podzim
- smyslové hry – poznávání hlasů ptáků
- pozorování přírody
- lesní plodiny, houby a houbaření, stromy
- pole a plodiny – brambory, řepa
- výroba krmítka a krmelce z různých materiálů (špejle, dřívka, přírodniny, papír, látka)
- hledání stop, popletené stopy, přiřazování
- pokusy a experimenty stahující se k podzimu
- Ples stromů
- Obraz pro bledý měsíček
- Frotáž listů, otisky stromů(strom s ježkem) trhání papíru - ovoce (lepení do vymezeného prostoru), frotáž stromu – kůry venku

Očekávané výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- ✓ mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- ✓ vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- ✓ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- ✓ porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- ✓ mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- ✓ rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- ✓ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

3. Příklad zima k nám

Seznamovat děti s přírodními vlivy, změnami a ději vzhledem k ročnímu období. Naučit je poznávat lidské tělo a jeho části; dovést je k poznatku pochopení důvodu, proč si každý musí chránit svoje zdraví. Posilovat a podporovat dětská přátelství a vztahy mezi ostatními (dítě-dítě, dítě-dospělý). Naučit děti myslet i na druhé (nejen na děti, ale i na zvířata ve volné přírodě). Seznamovat děti s našimi kulturními tradicemi. Učit děti různým druhům dorozumívání a vzájemného kontaktu (řeč, gesta, zvuky, písmena, čísla...), sdělování (divadlo, knihy,...). Učit děti lidovým zvykům (Vánoce, Tři králové, Masopust). Poznávání přírodních jevů a souvztažností (zamrzlá okna, sníh taje v teple) Podporování u dětí zdravých životních návyků (např. sportovat jde i v zimě).

Témata :

- Jak přichází zima
- Když je zima bílá, to je přece prima
- Hrátky s čerty
- Když se čerti rozhněvali
- Čertovský den
- Dopis Ježíškovi
- Pečeme perníčky
- Vánoční nadílka
- O čem vyprávěla vánoční ozdoba
- Cvičení je zábava
- Chci být zdravý
- Teta chřipka
- Hlava, ramena, kolena, palce
- Vrabc a sýkorka
- Sněží, sněží
- Malé vločky
- Doba sněhová
- Sněhuláček panáček
- Přišli k nám a byli tři (K+M+B)
- Stopy ke krmelci
- Maškarní rej
- Masopust

I. Dítě a jeho tělo :

Cíle:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- smyslové a psychomotorické hry
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- grafomotorická cvičení – vločky, sněhuláci, sněhové koule
- kudy zvířátka chodila – překážková dráha
- výroba zimního řetězu z polystyrénových kousků – jemná motorika
- Sněhulák – pohybový doprovod písně – koulíme koule, rytmizace, změna směru
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.

- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- manipulační dovednosti – s míčem, PET lahvemi
- obtiskování ruky a prstů
- povídání o nemocech a úrazech
- dechová cvičení, rytmická říkadla, Orffovy nástroje – napodobujeme dech, tlukot srdíčka
- encyklopedie Lidské tělo – kresba kamaráda, poznávání orgánů v těle
- jaké známe vitamíny a kde se ukrývají (jak se chránit před nemocí)
- léčivé bylinky – obrázkový atlas, bylinkové čaje
- hry s různými druhy oblečení (podle ročních období)
- pleteme šálu a svetr – uvolňovací cviky ruky, zápěstí
- Námětové hry Na lékaře, Na nemocnici
- Vytvoření lékárny
- Jóga – zdravotní cvičení
- Hlava ramena – postupné zrychlování písně (zpomalování)
- **poznáváme své tělo – obrazový materiál**

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ✓ mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- ✓ zachovávat správné držení těla
- ✓ zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ✓ koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ✓ vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ✓ ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- ✓ pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- ✓ rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- ✓ mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- ✓ mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

II. Dítě a jeho psychika :

Cíle:

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými

proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

- pohádkový příběh – Ptáčci v zimě
- činnosti podporující dobrou náladu, optimismus
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- kresba bacila (využití dětské fantazie)
- smyslové hry, dotekové hry
- Čtení knih :U všech čertů (J.Kahoun) – četba na pokračování, Malá čarodějnice nebo Čarodějka Hermína – knihy na pokračování, Gábina a Víla Jasemína – Vánoční překvapení
- Básnička Hudry hudry, dupy dupy (čert k nám leze do chalupy...)

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- ✓ chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- ✓ chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- ✓ vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)

III. Dítě a ten druhý :

Cíle:

- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- kresba a malba sportovce
- zimní spánek a pelíšky
- život ptáčků v zimě, starost o ně – dobroty
- koulování
- Rytmizace – Běžela liška po ledu – rozdělení do skupin
- Posílání mrazu – dotek berly mrazilky – po kruhu stiskem ruky
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- námětové hry na lékaře, na nemocnici
- Společná hra ve dvojicích (střídání dvojic) – spojíme s kamarádem ruce, záda...

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- ✓ spolupracovat s ostatními
- ✓ dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- ✓ respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným

- dítětem apod.
- ✓ vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- ✓ bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. – chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

IV. Dítě a společnost :

Cíle:

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- výtvarné činnosti se zimní tematikou (práce s barvou – foukání pomocí brčka, práce s bílou látkou, s papírem – stříhání, trhání, vytváření sněhuláků z různého materiálu, vytvoření zamrzlého okénka – lepení cukrem, vytváření vloček, stavba království z látek)
- zimní sporty – pantomima, dostatek volného pohybu
- Písničky Tučňáci vojáci, Grónská písnička, Lachtani
- Práce s temperou – otisky houbiček do velkého formát – společná práce všech dětí + mačkání krepového papíru (hrnce sněhuláků)
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- poznávací a dotekové hry
- vytvoření lékárny
- Písnička čisté ruce (Děti a zdraví)
- hra s tělem a barvami – výtvarná akce + experimentace – obkreslování dětských postav na papír, vybarvení zvolenou barvou dítěte

Výstupy :(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ✓ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

V. Dítě a svět

Cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- píseň – „Mráz“, „Sněží, sněží“
- představujeme si znaky zimy
- pokusy se sněhem a ledem, sledujeme změny skupenství, pozorování změn počasí
- venkovní činnosti – stavba sněhuláka, hry na sněhu – koulování, bobování
- prohlubujeme znalosti o lesních zvířatech, jak jim v zimě můžeme pomoci (starost o zvířátka v lese)
- stopy zvířátek (i ptáčků) ve sněhu – poznávání, třídění
- Malování na sněhu
- Stavění sněhuláků
- Dobroty pro ptáky a zvířata – krmítko, výlet ke krmelci
- Sněhuláci – otisk krabiček (výběr ze 4 velikostí) + lepidlo – sypání krupice, kokosu, písku (špetkový úchop)
- Experimentace s barvou a sáčkem – otisk sáčku – koulení po papíře (moře) + dolepení tučňáků z papíru
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- zdravé x nezdravé potraviny (ovoce, zelenina)
- Vaření bylinkového čaje

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- ✓ vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý, jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- ✓ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- ✓ mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- ✓ rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- ✓ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

4. Voláme jaro

Posilovat a podporovat dětská přátelství a vztahy mezi ostatními (dítě-dítě, dítě-dospělý). Naučit děti myslet i na druhé (nejen na děti, ale i na zvířata ve volné přírodě). Seznamovat děti s našimi kulturními tradicemi. Učit děti různým druhům dorozumívání a vzájemného kontaktu (řeč, gesta, zvuky, písmena, čísla...), sdělování (divadlo, knihy,...). Seznamovat děti se změnami na jaře. Naučit děti přirozenou formou poznávat další druhy zvířat – domácí, volně žijící; jejich rodinu. Učit děti základním vlivům člověka na životní prostředí. Učit děti přijímat rozmanitost přírody, řád; pochopit její důležitost. Seznamovat je s běžnými věcmi kolem nás. (Projekt Čarodějnice, Projekt Voda, Ekologický projekt – Toulky jarní přírodou)

Témata : Vstávej semínko
 Jaro, jaro, jen pojď k nám
 Jaro našlo kytičku
 První sněženka

Květinová zahrádka
Co vidí na jaře slunce
Kdo to pípá, mňouká, štěká
Máme rádi zvířata
Vyplétaná kraslice
Kdo zachrání vajíčko
Zajíček jde na koledu
Čaruji, čaruji
Jak se lítá na koštěti
Moje zlatá maminka

I. Dítě a jeho tělo :

Cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

Výstupy :(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

II. Dítě a jeho psychika :

Cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy,

- audiovizuální technika)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
  - námětové hry a činnosti
  - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
  - řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
  - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
  - činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
  - činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
  - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
  - činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
  - činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
  - cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
  - hry na téma rodiny, přátelství apod.
  - námětová hra na peklo
  - společné zdobení třídy/vánočního stroměčku
  - výroba masek z papíru
  - básně a písně s velikonoční tematikou – rytmizace říkadel
  - výroba čarodějnických masek
  - vázání košty, výroba loutky čarodějnice
  - hry s prvky dramatiky – kouzelná zaříkávadla, formule
  - kresba čarodějnic – fantazie
  - Velikonoční barvení s padákem
  - píseň: Když jsem já sloužil (zvířátka)
  - využití souboru LOGICO – domácí zvířata a mláďata

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- ✓ vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- ✓ domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- ✓ porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- ✓ formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- ✓ učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- ✓ naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- ✓ sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- ✓ popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- ✓ chápat slovní vtip a humor
- ✓ sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- ✓ utvořit jednoduchý rým
- ✓ poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- ✓ rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- ✓ poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- ✓ poznat napsané své jméno
- ✓ projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- ✓ zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- ✓ vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení

- ✓ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- ✓ chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- ✓ chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- ✓ zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

III. Dítě a ten druhý :

Cíle:

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- malování vajíčků, pletení pomlázky – různé techniky
- jarní výzdoba třídy
- míchání lektvarů
- kresba maminky – využití různých kresebných prostředků
- jaká je moje maminka?
- námětové hry Na maminky
- slavnosti pro maminky - Den matek – drobné dárky pro maminky
- **logopedická cvičení – hlasy zvířátek**
- **mláďata, rození, líhnutí**
- **kresba a malba zvířátek**

Výstupy :(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- ✓ chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- ✓ uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

IV. Dítě a společnost :

Cíle:

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické

- apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- koledování, zvyky a tradice
- tvoření kostýmů, převleky, karneval
- recitace veršů o mamince, zpěv písní
- Čarodějnický rej

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- ✓ vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- ✓ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ✓ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

V. Dítě a svět

Cíle:

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

5. Princezny a princové

Učit děti druhům zaměstnání a lidské práce, role (uplatnění) v lidské společnosti. Učit děti rozlišovat různé druhy materiálů a jejich vlastnosti (kov, přírodní materiály, sklo, nerosty,...). Naučit děti pochopit elementární časové pojmy a souvislosti. Na příkladech z literatury učit děti pochopit lidské vlastnosti a dovednosti, přirozenou různost lidí a jejich chování. Ponechat dětem jejich svět fantazie a pohádek. Podpořit jejich představivost a fantazie. Řečové a komunikativní schopnosti. Učit děti poznávat další národy, jiné země a jejich kulturu, rozmanitost a různorodost lidí. Posilování a podporování lásky k nejbližším. Seznamovat děti s dalšími planetami naší soustavy, měsícem a sluncem a s jejich vlivem na naši Zemi. Dovést děti k poznání, že svým chováním a jednáním si lidé naší Země tvoří svoje prostředí a nepřímo se tak podílejí na vlivu na své zdraví. Seznamovat děti s různými druhy dopravy, uvědomovat si její vliv na přírodní prostředí, na zvířata, která „žijí s námi“. Učit děti poznávat další období v roce. Naučit děti schopnosti zhodnotit svoji práci (celoroční). Upozorňovat děti a naučit je vnímat nebezpečí, která je mohou potkat při hrách, o prázdninách, kdykoli a kdekoli. Učit děti poznávat další národy, jiné země a jejich kulturu, rozmanitost a různorodost lidí. Posilování a podporování lásky k nejbližším. (Projekt Sport)

Témata : Všechno jede, co kola má
Domeček pro skřítky
Kouzelný kroužek
Na cestě si pozor dej
Kosmonauti ti se mají, vesmírem si poletují
Letem světem
Modrá planeta – můj domov
Od podzimu do léta, pohádka k nám přilétá
Kdo, co čím
Hádej, kdo jsem
Ten dělá to a ten zas tohle

I. Dítě a jeho tělo :

Cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- práce s papírem – (vystřihování, vytrhávání, lepení)
- dramatické činnosti – co kdy děláme (střídání ročních období, časové představy, režim dne)
- Hra Na kominíka – prolézání zástupem dětí – plazení
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- taneční průprava, krokové variace

Výstupy :(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ✓ ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- ✓ rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- ✓ mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- ✓ mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

II. Dítě a jeho psychika :

Cíle:

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- námětové hry na astronauty – rakety, relaxační cvičení
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- čím budu – poznáváme různé profese
- Říkadlo s rytmizací Pekař pečou housky
- Pohádka O pyšné noční košilce
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování,

- obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- hry s pohybem a tancem
- hřej sluníčko, hřej - tvoříme sluníčka z papíru, vystřihování, lepení kousků papíru
- hry s míčem, obručemi
- poslech zvuků ve městě na křižovatce

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- ✓ poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- ✓ poznat napsané své jméno
- ✓ chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- ✓ zorganizovat hru
- ✓ uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- ✓ prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- ✓ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- ✓ těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- ✓ zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- ✓ sledovat očima zleva doprava
- ✓ projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- ✓ poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- ✓ zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- ✓ chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- ✓ vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- ✓ vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- ✓ vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- ✓ domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- ✓ naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- ✓ sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- ✓ popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- ✓ chápat slovní vtíp a humor
- ✓ sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- ✓ utvořit jednoduchý rým
- ✓ poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- ✓ naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- ✓ vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- ✓ vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod
- ✓ uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

- ✓ prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- ✓ zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

III. Dítě a ten druhý :

Cíle:

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka :(co pedagog dítěti nabízí)

- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) - mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- námětové hry na rodinu, prohlížíme si dětskou encyklopedii – vývoj človíčka já a moje rodina, prohlížíme rodinné fotografie, jak jsem se narodil
- návštěva hasičů
- multikultura – práce s mapou a globusem-hledání „odlišností“ od ostatních kamarádů
- Čáry vodorovné a svislé – obtahování vytečkovaných cihel
- Povolání – losování – vyberu si kartičku a přiřazuji, kdo ji k čemu potřebuje
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- pohádka – O dvanácti měsíčkách, ilustrace k pohádce a taneční hra
- Jak šel šnek do světa a jak šnek bydlí
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- hry na vláček, autobus
- zahradní slavnost - pasování předškoláků
- příprava na program na zahradě
- soutěže na zahradě
- dopravní výchova ve spolupráci s městem - dopravní hřiště
- šipkovaná – cesta za pokladem

Výstupy :(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- ✓ uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- ✓ spolupracovat s ostatními
- ✓ přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- ✓ odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná
- ✓ bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- ✓ chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

IV. Dítě a společnost :

Cíle:

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- výroba kalendáře, roční období a měsíce
- jak se měří čas, časové vztahy ráno, poledne, večer a včera, dnes, zítra
- dny v týdnu
- tvoříme hodiny s ručičkou
- Sportovní den – dětský den
- Písnička Kamnář, Pec nám spadla, Pásla ovečky, Já jsem muzikant, Kalamajka, Jede, jede, poštovský panáček, Já husárek malý, Dělán, dělán
- Zedník – kolorování obrázky vodovými barvami + lepení oranžových obdélníků – cihel – stavíme zeď
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- omalovánky dětí celého světa („žijí s námi“)
- romské, vietnamské a indické pohádky a hry
- návštěva cestovní kanceláře
- planetárium
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- **aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)**

- den dětí - kreslení křídami na chodníku
- využití barevného padáku, stuh apod. ve hře
- Exkurse
- Výlety

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- ✓ dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- ✓ uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- ✓ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ✓ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- ✓ chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- ✓ dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- ✓ uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- ✓ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ✓ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

V. Dítě a svět

Cíle:

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

Vzdělávací nabídka : (co pedagog dítěti nabízí)

- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- Dort nalepený na papíře z různých nebo stejných barev + lepení různých materiálů na ozdobu dortu
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí,

- ovzduší, roční období)
- seznámení s pojmy Slunce, Měsíc, planety (tvorba planety – využití fantazie)
- pozorování oblohy (tvorba dalekohledu)
- Výlet do zoo
- Mořský svět
- Práce s mapou a globusem
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat – praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- třídění dopravních prostředků
- výroba dopravních prostředků z různého materiálu
- utváříme u dětí poznatky o letní přírodě a počasí (seznamování s výkyvy letního počasí – bouřka, průtrž mračen, duha, ...)
- malba, práce s barvou – míchání barev, duha
- vytváříme obrázky, koláže, letních motivů lesa, louky
- pozorujeme v trávě hmyz - motýly a další broučky
- vytváříme obrázky motýlů
- lisujeme květinčky a bylinky
- Výroba dopravních prostředků z různého materiálu – papír, plastové lahve, dřevo
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Výstupy : (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ✓ vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- ✓ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- ✓ porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- ✓ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- ✓ osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- ✓ mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- ✓ orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- ✓ zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- ✓ uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

Doplňující programy a projekty a další aktivity

Školní projekty

CESTA NA OLYMP

Sportovní projekt

TÝDENNÍ PROJEKT: Cesta na Olymp (sportovní projekt) – seznámení se s disciplínami, které nás čekají ve SPORTOVNÍCH HRÁCH MŠ prostřednictvím etapové hry.

ZÁMĚR: Hlavním záměrem je dětem nabídnout sportovní volnočasové vyžití přímo v jejich MŠ. Aby každé dítě, které z nejrůznějších důvodů nemůže docházet do zájmových kroužků nebo sportovních oddílů, mělo příležitost k pohybu. V dětech je třeba vzbudit zájem o sport.

SKUPINA: heterogenní

ČARODĚJNICE

ČTRNÁCTIDENNÍ PROJEKT : V projektu je zahrnuto více možností, jak jej realizovat. Jednou z možností je uspořádání Čarodějnického sletu, který by se konal na zahradě příslušné mateřské školy. Tato možnost je vhodná pro posílení sociálních vztahů mezi rodiči a školou. Dále pak nabízíme individuální vzdělávací činnosti, které povětšinou probíhají na jednotlivých třídách dle volby paní učitelek.

ZÁMĚR : Podstatou projektu je seznámení dětí s tradicemi čarodějnic, rozvíjet vědomosti a schopnosti dětí v této oblasti s ohledem na jejich individuální potřeby. Program je zcela přizpůsobitelný počtům dětí, věkové kategorii dětí a možnostem dané mateřské školy.

SKUPINA : heterogenní

PROJEKT VODA

Projekt VODA je koncipován jako výchovný program s velkým spektrem využití ve všech složkách výchovy. Celoroční projekt.

Podstatou projektu je seznámení s vodou, jejím významem, možnostmi...

SKUPINA : Heterogenní

POLYTECHNICKÝ PROJEKT

Celoroční projekt.

ZÁMĚR: Učí děti orientovat se v technickém světě a porozumět mu. Vše okolo sebe poznávají aktivně. Zařazení různých pokusů s barvami, vodou, ledem, atd. Cílem je probudit v dětech zájem o technické a přírodovědné obory.

SKUPINA : Heterogenní

EKOLOGICKÝ PROJEKT

Projekt je určen k jarnímu období, (březen, duben, květen), čtvrtletní. Činnosti jsou průběžně zařazovány podle tematických programových týdenních plánů. V podstatě každý den se děti seznamují s přírodou.

Projekt je realizován většinou v přírodě formou vycházek, výletů, také ve třídě formou pohybových aktivit, tvořivých aktivit, hudebních aktivit apod.

ZÁMĚR : Poznávání jarní přírody a její zákonitosti, Smyslové vnímání jara, Posilovat radost z objevovaného světa kolem nás, Probouzet zájem a zvědavost, Vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí, jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách, Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.

PROJEKT SE SENEUROU

Celoroční projekt zaměřený na souznění a soužití generací.
Pracovní činnosti, hudební, tělovýchovné a literární chvíle s klienty z Domova pro seniory.
Společné výlety, zážitky.

ZÁMĚR : Souvisejícím pojmem je generační kontinuita, jež představuje jakousi provázanost generací, znalost svých kořenů a vědomí odkud pocházím, to je součástí pozitivní identity každého jedince. Staří lidé bývají často považováni za méněcenné, podřadné a společnost zatěžující. Mladí necítí závazek jim pomáhat a žít společně. Slábnou sociální vazby a naopak sílí pudové neboli biologické tendence. Lidé usilovně pečují o své potomky, ale nic nenutí jedince starat se o potřeby svých předků. Proto bychom rádi už od předškolního věku dětem ukázaly správné „soužití“ se seniory.

VÍCE STROMŮ PRO NAŠE MĚSTO

V rámci chrudimského projektu bude vysazeno 13 stromů na dvou lokalitách v extravilánu města Chrudim. Obě místa leží v blízkosti cyklostezky Chrudim-Slatiňany. Projekt řeší nejen ekologickou, ale i estetickou funkci výsadeb a jejich začlenění do okolní krajiny. Projekt bude realizován ve spolupráci s rodinným centrem Mama klub a s Mateřskou školou U Stadionu. Výsadba bude doprovázena programem pro děti s prvky environmentální výchovy, kde se děti dozví základní informace o stromech a jejich vlivu na životní prostředí.

RODIČE A TECHNOLOGIE

Ve spolupráci s Pardubickým krajem je připravena v rámci projektu „Rodiče a technologie“ bezplatný webinář pro rodiče nazvaný Děti Online. Ten by měl generaci rodičů vysvětlit, jak mohou pomoci svým dětem při bezpečném pohybu v online světě.

Celostátní projekty

Projekt Se Sokolem do života

Projekt je určený pro děti od 3 do 6 let, je pod záštitou MŠMT a Svazem měst a obcí (SMOČR). V jeho rámci děti plní nejrůznější pohybové aktivity, rozvíjí své poznání a čekají je i některé netradiční aktivity.

Všechny úkoly v projektu jsou rozděleny do pěti oblastí:

- 1) *Přirozená cvičení*
- 2) *Obratnost*
- 3) *Dovednosti s míčem*
- 4) *Rozvíjení poznání*
- 5) *Netradiční činnosti*

První tři z těchto pěti oblastí jsou věnovány pohybovým dovednostem, které mají za úkol rozvíjet u dětí základní pohyb jako takový. Díky těmto činnostem zjišťují, jak pracovat se svým tělem, jak koordinovat pohyby a zároveň zvyšují svoji tělesnou zdatnost.

Oblast, která se věnuje rozvíjení poznání, nabízí činnosti vhodné pro odpočinkové chvíle mezi cvičením či po něm.

Netradiční aktivity jsou vázány s ročními obdobími, děti tak poznávají, co se dá zažít v zimě nebo na podzim. Tyto činnosti jsou skupinovou záležitostí a zaberou více času, dávají proto příležitost uspořádat větší akci a zapojit do projektu i rodiče, sourozence nebo děti z jiné školky (jednoty) ve městě.

Každou z těchto oblastí reprezentuje zvířátko, podle kterého se děti mohou orientovat v jednotlivých úkolech. S kobyolkou Emilkou trénují základní pohybová cvičení, s opičkou Haničkou obratnost a s jezečkem Marečkem cvičí s míčem. Veverka Věruška je učí novým věcem a rozvíjí jejich poznání a s beruškou Danuškou zkouší netradiční činnosti.

Projekt je rozdělený do tří kategorií podle obtížnosti, aby vyhovoval růstu a vývoji dětí v předškolním věku. Konkrétně to jsou tyto věkové skupiny - nejmladší kategorie 3-4 roky, prostřední kategorie ve věku 4-5 let a nejstarší děti ve věku 5-6 let.

Každá věková kategorie má svůj pracovní materiál (Sešit 1,2,3), ve kterém jsou zahrnuté všechny výše popsané oblasti s přiměřeným počtem úkolů a náročností.

Projekt Skutečně zdravá školka

Program Skutečně zdravá škola komplexně rozvíjí kulturu stravování ve všech ekologických, ekonomických, sociálních a zdravotních souvislostech. Téma jídlo je natolik univerzální a komplexní, že prostupuje prakticky všemi vzdělávacími oblastmi a jeho prostřednictvím lze naplnit velkou část očekávaných vzdělávacích výstupů od úrovně předškolního vzdělávání až po 2. stupeň základních škol. Je to praktický obor, blízký úplně všem, týká se celé populace v každodenním životě.

Evaluace

Pro rozvoj každé mateřské školy je nutné systematicky hodnotit jednotlivé oblasti, které mají přímou souvislost s předškolním vzděláváním.

Autoevaluace poskytuje škole zpětnou vazbu ke korekci vlastní činnosti a současně slouží jako východisko pro další práci.

Všechny evaluační aktivity slouží úpravám a inovaci ŠVP, k vytváření vhodných podmínek a zkvalitňování celého klimatu školy, přispívají ke spolupráci uvnitř pedagogického sboru, ke spolupráci s rodiči.

Oblasti evaluace:

- Naplňování cílů programu
- Realizace tematických bloků
- Práce učitelek
- Výsledky vzdělávání
- Spolupráce s rodinou
- Naplňování individuálních potřeb dětí

Formy a metody vyhodnocování.

Dotazníky pro rodiče

Individuální rozhovory

Besedy

Portfolio dítěte – Záznamový arch dítěte a Charakteristika dítěte

Hospitace u učitelek

Časový plán evaluace:

Naplňování cílů a klíčových kompetencí - 1x týdně - všechny učitelky

Naplňování podmínek – 2x za rok v pololetí a na konci školního roku – ředitelka ve spolupráci s učitelkami a ostatními pracovníky, jinak podle potřeby

Výsledky vzdělávání – průběžně spolu se záznamy o dětech -všechny učitelky

- **Výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti.**

- V jednotlivých tématech ŠVP
- Akce a projekty programu Zdravé město Chrudim – Zdraví 21
- Poučení hrou formou o možnostech nebezpečí (nebrat cukroví od cizích lidí, nesbírat rozbité sklo, injekční stříkačky, pohozené léky, nedopalky, cigarety...)
- Zájmová činnost dětí vedoucí k uspokojování potřeb dětí o určitou oblast činnosti - vytvoření návyku umět se věnovat zájmům ve svém volném čase, smysluplně zaplnit svůj volný čas – projekt dramatického souboru Písnička, nabídka externích kroužků
- sebedůvěra, samostatnost a sebejistota – celková filozofie ŠVP
- Heterogenní třídy – jsou přirozenější a lépe odráží přirozené společenské prostředí.
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se (Sociální hry a hraní rolí, námětové hry i společná stavba nebo společná kresba)
- seberozvíjení (osobní zkušenosti dítěte)
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům (Prožitkové učení)
- rozvoj tvořivosti a estetického citění (dramatická výchova)
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence

Včasně odhalování poruch psychosociálního vývoje či jiných postižení

- Proškolení všech pracovníků mateřské školy – seznámení s článkem „Minimální preventivní program pro školy a ZŠ v oblasti zneužívání návykových látek – Škola bez drog“ (Věstník MŠMT v ČR ročník: LIV sešit 3, z roku 1998 str. 8-13), sledování odborných časopisů Informatorium, Rodina a škola, Učitelství noviny apod.
- Úzká spolupráce učitelů ve třídě, citlivý a taktní přístup k dětem a jejich rodičům
- V případě potřeby (zjištění jakýchkoliv odchylek či nepřírodných projevů) budou po dohodě s ředitelkou provedena nezbytná opatření (rozhovory s dětmi, rodiči, doporučení ke spolupráci s odborníky apod., popřípadě uvědomění sociálního odboru)